

Η 21η του Σεπτεμβρίου βρήκε τον ΣΥΡΙΖΑ και τους ΑΝ.ΕΛ να ανανεώνουν την κυβερνητική συνεργασία τους. Η κυβέρνηση ορκίστηκε στις 23 του μήνα με τον νέο υφυπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Δημήτρη Καμένο, να εξαναγκάζεται σε παραίτηση πριν καν συμπληρώσει δωδεκάωρο στη θέση αυτή. Αιτία ο σάλος που ξεσηκώθηκε με αφορμή παλαιότερες ρατσιστικές, ομοφοβικές και αντισημιτικές αναρτήσεις του στο twitter, οι οποίες επανήλθαν στο προσκήνιο.

Στη ΝΔ, ξεκίνησαν οι γκρίνιες με τον υπηρεσιακό πρόεδρο, Ευάγγελο Μεϊμαράκη, να αντιδρά άμεσα, θέτοντας σε κίνηση τις διαδικασίες για εκλογή νέου προέδρου. Τέσσερις κατέθεσαν υποψηφιότητα: Ο ίδιος ο Ευάγγελος Μεϊμαράκης, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, ο Άδωνις Γεωργιάδης (έπειτα από μια αγωνιώδη προσπάθεια να συγκεντρώσει τις απαιτούμενες 50 υπογραφές) και ο περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας, Απόστολος Τζιτζικώστας. Η άγρια αντιπαράθεσή τους έφερε το κόμμα στα πρόθυρα της διάσπασης αλλά, τελικά, η εκλογή νέου αρχηγού δεν έγινε στις 22 του Νοέμβρη, που είχε οριστεί, καθώς τεχνικά προβλήματα οδήγησαν την όλη διαδικασία σε φιάσκο. Η Ντόρα Μπακογιάννη υπέθεσε ακόμα και σαμποτάζ, αναφέροντας ότι κάτι παρόμοιο είχε συμβεί και στην αναμέτρησή της με τον Αντώνη Σαμαρά, το 2009, και υπονοώντας ότι το τότε αποτέλεσμα είναι διαβλητό. Οπωσδήποτε, η εξέλιξη οδήγησε σε κωμικοτραγικές καταστάσεις με τον Βαγγέλη Μεϊμαράκη να ορίζει αντιπρόεδρο του κόμματος τον κ. Πλακιωτάκη (γραμματέα της Κ.Ο.) και στη συνέχεια να παραιτείται μεταβιβάζοντάς του την προσωρινή προεδρία. Οι εσωκομματικές εκλογές έγιναν, τελικά, στις 20 Δεκεμβρίου με τη συμμετοχή 402.000 ψηφοφόρων και ανέδειξαν πρώτο τον Βαγγέλη Μεϊμαράκη με ποσοστό 40,2% και δεύτερο τον Κυριάκο Μητσοτάκη με 28,2%. Ο Απόστολος Τζιτζικώστας πήρε 20,4% και ο Άδωνις Γεωργιάδης 11,01%. Τελικά, πρόεδρος του κόμματος εκλέχτηκε ο Κυριάκος Μητσοτάκης, λαβαίνοντας το 52,43% των ψήφων στον δεύτερο γύρο (10 Γενάρη του 2016), έναντι 47,57% του Βαγγέλη Μεϊμαράκη (ψήφισαν 334.752 μέλη και φίλοι του κόμματος με 3.077 άκυρα ψηφοδέλτια και 1.154 λευκά).

Στο ενδιάμεσο διάστημα, το νομοσχέδιο με τα προαπαιτούμενα των θεσμών, προκειμένου να εκταμιευτεί μια πρώτη δόση, προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων, καθώς συνοδεύτηκε από φοροκαταιγίδα και αναγγελία νέων μειώσεων σε μισθούς και συντάξεις. Ψηφίστηκε ξημερώματα 17 του Οκτώβρη με 154 ψήφους υπέρ και 146 κατά. Οι κωμικοτραγικές παλινωδίες έφεραν την ιδιωτική εκπαίδευση να επιβαρύνεται με ΦΠΑ και μάλιστα 23%, την εγχώρια παραγωγή μπίρας να χαρατσώνεται και τέλος να μπαίνει φόρος και στο κρασί. Τελικά, έμεινε μόνο ο φόρος στο κρασί, στο μισό από όσο είχε αρχικά ανακοινωθεί. Έχοντας ψηφίσει μνημόνιο και τρομερά αντιλαϊκά μέτρα, όπως και οι προηγούμενες κυβερνήσεις, τις οποίες κατάγγελλε, ο ΣΥΡΙΖΑ έχασε το όποιο «ηθικό έρεισμα» διέθετε. Έγινε «μία από τα ίδια», όταν αποκαλύφθηκε ότι συγγενείς και φίλοι διορίζονταν κατά

ριπές σε δημόσιες θέσεις, κυρίως ως «μετακλητοί υπάλληλοι»

Οπωσδήποτε, το δεύτερο νομοσχέδιο με προαπαιτούμενα για την περιβόητη δόση, προκάλεσε την παραίτηση του Γαβριήλ Σακελλαρίδη (πρώην κυβερνητικού εκπροσώπου του ΣΥΡΙΖΑ) από το βουλευτικό αξίωμα, με την έδρα να καταλαμβάνει, στο «παρά πέντε» της ψηφοφορίας (19 του Νοέμβρη), ο πρώτος επιλαχών του ψηφοδελτίου. Παρ' όλα αυτά, η κυβερνητική πλειοψηφία περιορίστηκε στις 153 ψήφους, με τον Ν. Νικολόπουλο να διαγράφεται από τους ΑΝ.ΕΛ., καθώς ψήφισε «όχι», και τον Στάθη Παναγούλη να αποπέμπεται από τον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς προτίμησε να είναι απών. Ανάμεσα στα άλλα, ουσιαστικά καταργήθηκε ο «νόμος Κατσέλη» για τα «κόκκινα δάνεια» και αποσύρθηκε η κρατική προστασία στην πρώτη κατοικία. Ένα τρίτο νομοσχέδιο με προαπαιτούμενα για να καταβληθεί στην Ελλάδα η δόση του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, ψηφίστηκε στις 15 του Δεκέμβρη (2015) χωρίς περαιτέρω απώλειες για τη συγκυβέρνηση (153 «ναι», 138 «όχι»).

Τον ίδιο καιρό, το προσφυγικό ζήτημα γιγαντώθηκε καθώς κατά χιλιάδες έφθαναν στα ελληνικά νησιά οι πρόσφυγες που προωθούνταν διακινητές από την Τουρκία. Τέλη του Οκτώβρη, μέσα σε τρεις ημέρες, αποβιβάστηκαν στην Μυτιλήνη 50.000 άνθρωποι, κυρίως από τη Συρία και το Αφγανιστάν. Όλοι τους, με προορισμό την Κεντρική Ευρώπη, σε χώρες, των οποίων οι κυβερνήσεις ύψωσαν ακόμη και φράχτες, προκειμένου να τους απωθήσουν. Και στο Αιγαίο, οι ανατροπές των υπερφορτωμένων φουσκωτών έγιναν σύνθηρες φαινόμενο με τους πνιγμούς προσφύγων καθημερινή συνήθεια. Σε σύνοδο κορυφής, η Ελλάδα αποδέχτηκε να φιλοξενήσει 30.000 σε χώρους κυρίως των ολυμπιακών ακινήτων και άλλους 20.000 σκόρπια με επιδότηση ενοικίου.

Κι ενώ το προσφυγικό πρόβλημα συνέχιζε να υπάρχει και η τραγωδία των πνιγμών στο Αιγαίο έγινε καθημερινή πραγματικότητα, η κυβέρνηση βρέθηκε αντιμέτωπη με νέα σοβαρά προβλήματα. Ένα σχέδιο για την εξυγίανση του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας και ένα άλλο για την φορολόγηση των αγροτών, ξεσήκωσαν θύελλα αντιδράσεων, με αποτέλεσμα, κάποια στιγμή, σχεδόν να μην υπάρχει κοινωνική ομάδα που να μην απεργεί ή να διαδηλώνει και το κουαρτέτο των δανειστών να απαιτεί ακόμα περισσότερα αντιλαϊκά μέτρα.

Το ασφαλιστικό ψηφίστηκε πακέτο με το φορολογικό, στις 15 Μαΐου (2016), ενώ την επόμενη Κυριακή (22 του μήνα) πέρασε κι ένα μεσοπρόθεσμο με μεγάλες αυξήσεις των εμμέσων φόρων αλλά και με τη δημιουργία αυτόματου «κόφτη» δαπανών (μισθοί και συντάξεις ανάμεσά τους), όποτε ο προϋπολογισμός πέφτει έξω. Και με όλη τη δημόσια περιουσία να περνά σε νέο υπερταμείο και να υποθηκεύεται για 99 χρόνια. Η βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ που καταψήφισε τα άρθρα για τον κόφτη και το υπερταμείο πείσθηκε να παραιτηθεί

από την έδρα της στη Βουλή.

Στριμωγμένη η κυβέρνηση, προσπάθησε να ελέγξει τον Τύπο. Τον Σεπτέμβριο/Οκτώβριο του 2016, ξέσπασε η υπόθεση με τις τηλεοπτικές άδειες. Κάποιο ινστιτούτο στην Φλωρεντία αποφάνθηκε ότι η ελληνική αγορά «σηκώνει» τέσσερα κανάλια πανελλαδικής εμβέλειας, η κυβέρνηση ψήφισε σχετικό νόμο, πλειοδότησαν τέσσερις από τους υποψήφιους, ενώ ένας (ο Καλογρίτσας) εξέπεσε, καθώς διαπιστώθηκαν ατασθαλίες στην συμμετοχή του (Μαρινάκης, Σκάι, Άλφα και Σαββίδης), οι πλειοδότες κατέβαλαν την πρώτη δόση του τιμήματος αλλά το Συμβούλιο της Επικρατείας ακύρωσε την όλη διαδικασία ως αντισυνταγματική). Κατέληξε σε φιάσκο.

Στις 18 Μαΐου του 2017 κι έπειτα από οκτώ μηνών παλινωδίες, ψηφίστηκαν από την συγκυβέρνηση τα προαπαιτούμενα μέτρα που επικύρωσαν την αξιολόγηση της πορείας των μέτρων, τα οποία επέβαλαν οι θεσμοί. Ουσιαστικά, ήταν ένα τέταρτο μνημόνιο με νέα επαχθή μέτρα (περικοπές των συντάξεων από το 2018, μεγάλη μείωση του αφορολόγητου από το 2019 και κατάργηση όλων των φοροαπαλλαγών), χωρίς κάποια χρηματοδότηση. Απλά, με αυτά, το ελληνικό κράτος θα συνέχιζε να λαμβάνει τα όσα προέβλεπε το τρίτο μνημόνιο. Με την κυβέρνηση να είναι η πρώτη που, στα δυο χρόνια της, πέρασε δυο μνημόνια.

Τον ίδιο καιρό, γιγαντώθηκε και η φυγή, στη Βουλγαρία κυρίως, των ελληνικών επιχειρήσεων που είχε ξεκινήσει την εποχή του πρώτου μνημονίου. Κάποια στιγμή, ο πρωθυπουργός της Βουλγαρίας έφτασε να εκφράσει την ευγνωμοσύνη του προς τους Έλληνες που, με την εκεί αθρόα εγκατάστασή τους, βοηθούσαν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Με τον ελληνικό λαό να έχει εξαντλήσει όλες τις εναλλακτικές διακυβέρνησής του από τα με ευρωπαϊκό προσανατολισμό κόμματα, το 2016 μπήκε καταστροφικό και εντελώς δυσοίωνα. Η κυβέρνηση είχε από καιρό χάσει το «ηθικό πλεονέκτημα» που ισχυριζόταν ότι διέθετε. Μαζί με τα συνεχή αντιλαϊκά μέτρα που έπαιρνε, ξεκίνησε κι έναν αδυσώπητο αγώνα σπίλωσης των πολιτικών αντιπάλων της με το δίλημμα «ή εμείς ή αυτοί», χαρακτηρίζοντας ακροδεξιό ή φασίστα κάθε έναν που είχε αντίθετη με αυτήν άποψη. Τον ίδιο καιρό, ο κρατικός μηχανισμός αφέθηκε να διαλυθεί. Οι συνέπειες φάνηκαν στην Αττική: Οι νεκροί από μια νεροποντή στην Μάνδρα έφτασαν τους 24, στις 15 Νοέμβρη του 2017. Η ανοργανωσιά και η ανικανότητα έστειλαν στον θάνατο, μέσα σε λίγες ώρες, τουλάχιστον 101 ανθρώπους, στο Μάτι (23 Ιουλίου 2018).

Με υπόγειες και φανερές πιέσεις από τους Αμερικανούς και τους Γερμανούς, η κυβέρνηση της Π.Γ.Δ.Μ. και η Βουλγαρία υπέγραψαν σύμφωνο φιλίας, δυο μόλις μήνες (την 1η Αυγούστου του 2017), αφ' ότου ο Ζόραν Ζάεφ ανέλαβε πρωθυπουργός της χώρας του. Με αυτήν, ξεπεράστηκε το ένα από τα δυο εμπόδια για την είσοδο της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ. Απέμενε το κυριότερο, καθώς το βέτο του Κώστα Καραμανλή (το 2008) ίσχυε πάντα. Γερμανοί και Αμερικανοί ξεκίνησαν προσπάθειες για την ανατροπή του. Βρήκαν ευήκοα ώτα στην κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, που, όμως, υποτίθεται ότι συγκυβερνούσε με το κόμμα των «Ανεξάρτητων Ελλήνων», το οποίο εμφανιζόταν κάθετα αντίθετο σε οποιαδήποτε συμφωνία για το όνομα, που θα περιείχε τον όρο «Μακεδονία».

Οργανώθηκε συνάντηση στην Ουάσιγκτον (17 Γενάρη του 2018), στην οποία ο ειδικός διαμεσολαβητής του ΟΗΕ, Μάθιου Νίμιτς, παρέδωσε στους πρεσβευτές της Ελλάδας (Αδαμάντιο Βασιλάκη) και της ΠΓΔΜ (Βάσκο Ναουμόφσκι) κατάλογο ονομάτων, για να συμφωνήσουν σε κάποιο από αυτά οι δυο χώρες. Όλα περιείχαν τον όρο «Μακεδονία». Στη Θεσσαλονίκη, οργανώθηκε τεράστια διαδήλωση διαμαρτυρίας (21 Γενάρη του 2018). με αίτημα να μην υπάρξει ο όρος «Μακεδονία» στο όνομα που θα συμφωνηθεί.

Ήταν 24 του Γενάρη (του 2018), τρεις μέρες μετά το συλλαλητήριο, όταν οι πρωθυπουργοί Ελλάδας (Αλέξης Τσίπρας) και ΠΓΔΜ (Ζόραν Ζάεφ) συναντήθηκαν στο Νταβός της Ελβετίας. Υποσχέθηκαν και οι δυο ότι θα εργαστούν για τη λύση του προβλήματος. Κι ο Ζάεφ ανάγγειλε ότι το αεροδρόμιο των Σκοπίων και η εθνική οδός που ονομάζονταν «Μεγάλου Αλεξάνδρου» θα άλλαζαν όνομα.

Οι υπουργοί Εξωτερικών των δυο χωρών συναντήθηκαν στο Σούνιο (12 Μάη του 2018) και προετοίμασαν νέα συνάντηση των πρωθυπουργών. Έγινε στην πρωτεύουσα της Βουλγαρίας (Σόφια, 24 Μάη του 2018), στη σύνοδο κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκεί, η πλευρά της ΠΓΔΜ πρότεινε το όνομα «Μακεδονία του Ίλιντεν». Η ελληνική κυβέρνηση ανάγγειλε την πρόταση ως νίκη της διπλωματίας της και ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων, καθώς δεν είχε αντιληφθεί ότι η ονομασία αυτή έκρυβε αλυτρωτικές βλέψεις: Περιείχε τον όρο «Μακεδονία» και υπενθύμιζε την επανάσταση του Ίλιντεν (του 1903). Ο ξεσηκωμός στην Ελλάδα, την ανάγκασε, λίγες μέρες αργότερα, να απορρίψει την πρόταση. Η αντιπολίτευση ζήτησε να πραγματοποιηθεί σύσκεψη αρχηγών κομμάτων, υπό τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, αλλά η κυβέρνηση επέμενε να διαπραγματευτεί μόνη της το θέμα. Ήταν 12 Ιουνίου του 2018, όταν οι δυο πρωθυπουργοί, σε χωριστά διαγγέλματα, ανακοίνωσαν ότι επήλθε συμφωνία: Η ΠΓΔΜ μετονομαζόταν σε Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας.

Οι διαμαρτυρίες που ξεσηκώθηκαν τόσο στη ΠΓΔΜ όσο και στην Ελλάδα, αποδόθηκαν από τις κυβερνήσεις των δυο χωρών σε εθνικιστές που καταγγέλλθηκαν ως «μακεδονομάχοι».

Στις 17 Ιουνίου του 2018, στο χωριό Ψαράδες, στην ελληνική πλευρά της λίμνης Μεγάλη Πρέσπα, έγινε η τελετή υπογραφής της συμφωνίας από τους υπουργούς Εξωτερικών των δυο χωρών, Νίκο Κοτζιά και Νικολά Ντιμιτρόφ, παρουσία των δυο πρωθυπουργών και του Μάθιου Νίμιτς.

Στην Ελλάδα, η συμφωνία καταγγέλθηκε από τα περισσότερα κόμματα της αντιπολίτευσης, όμως, στην ψηφοφορία σε πρόταση μομφής, υπέρ της κυβέρνησης ψήφισαν 153, κατά 127.

Στην Αθήνα, ο πρόεδρος των Ανεξάρτητων Ελλήνων δεν είχε πια προφάσεις για να παραμένει «συγκυβερνήτης». Ανακοίνωσε την αποχώρηση του κόμματος από την κυβέρνηση και ότι «θα τη ρίξει». Διαπίστωσε ότι τέσσερις βουλευτές του κόμματός του και δυο ανεξάρτητοι (καθώς και οι 145 του ΣΥΡΙΖΑ) αρκούσαν για να πάρει ψήφο εμπιστοσύνης η πια μονοκομματική κυβέρνηση: 151 υπέρ της, 148 κατά και μια απουσία. Έξω από την Βουλή, είχε οργανωθεί μαχητική πλην μάταιη διαδήλωση. Η επικύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών δεν συνάντησε εμπόδια: 153 υπέρ, 146 κατά, ένα «παρών» (28 Γενάρη του 2019).

Με τη συμφωνία, η Ελλάδα αποδέχεται την ύπαρξη μακεδονικής γλώσσας και ιθαγένειας, ενώ οι δυο χώρες δεσμεύονται να μην προχωρούν σε αλυτρωτικές δηλώσεις. Όμως, από την επομένη της κύρωσης της συμφωνίας, ξεκίνησαν κινήσεις που ζητούν την «αναγνώριση της μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα». Και, σε ντιμπέιτ με τον αρχηγό της αντιπολίτευσης στη χώρα του (28 Μάρτη του 2019), ο Ζάεφ αποκάλυψε:

«Είπα ναι στην ονομασία Βόρεια Μακεδονία, επειδή ο Τσίπρας μου έδωσε τη μακεδονική ταυτότητα».

Η διαχείριση της διαπραγμάτευσης για τη συμφωνία των Πρεσπών ήρθε να προστεθεί στη γενική αγανάκτηση για την όλη διακυβέρνηση της χώρας από τον ΣΥΡΙΖΑ. Η δυσφορία εκδηλώθηκε στις εκλογές για το ευρωκοινοβούλιο (26 Μάη του 2019): Τις πήρε η ΝΔ με 33,20% (23,78% ο ΣΥΡΙΖΑ, 7,5% το ΚΙΝΑΛ, 5,43% το ΚΚΕ). Ο πρωθυπουργός, Αλέξης Τσίπρας, αναγκάστηκε να ανακοινώσει πρόωρες εθνικές εκλογές. Η εικόνα της κυβερνητικής συντριβής ολοκληρώθηκε στις 2 Ιουνίου με τα αποτελέσματα του β' γύρου των αυτοδιοικητικών εκλογών: Η ΝΔ κέρδισε τις 11 από τις 13 περιφέρειες, ενώ οι ανά την Ελλάδα υποψήφιοι που υποδείχθηκαν από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, υπέστησαν πανωλεθρία στη συντριπτική τους πλειοψηφία.

Οι εθνικές εκλογές έγιναν στις 17 Ιουλίου 2019. Η ΝΔ πραγματοποίησε μεγάλη νίκη και απέκτησε αυτοδυναμία στη νέα Βουλή, με το 39,85% των ψήφων (158 βουλευτές), Ο ΣΥΡΙΖΑ υποχώρησε στην δεύτερη θέση (αξιωματική αντιπολίτευση) με 31,53% (86 βουλευτές. Τρίτο αναδείχθηκε το ΚΙΝ.ΑΝ με 8,02% (22 βουλευτές), τέταρτο το ΚΚΕ με 5,30% (15 βουλευτές), πέμπτη η Ελληνική Λύση με 3,70% (10 βουλευτές) και έκτη η Μέρα25 με 3,44% (9 βουλευτές). Η ναζιστική Χρυσή Αυγή έμεινε εκτός Βουλής. Η αποχή έφτασε το 42,08%.

(τελευταία επεξεργασία, 9.7.2019)